

Перець

1991

ISSN
0132-4462

ЖОВТЕНЬ

№19

Мал. В. СОЛОНЬКА

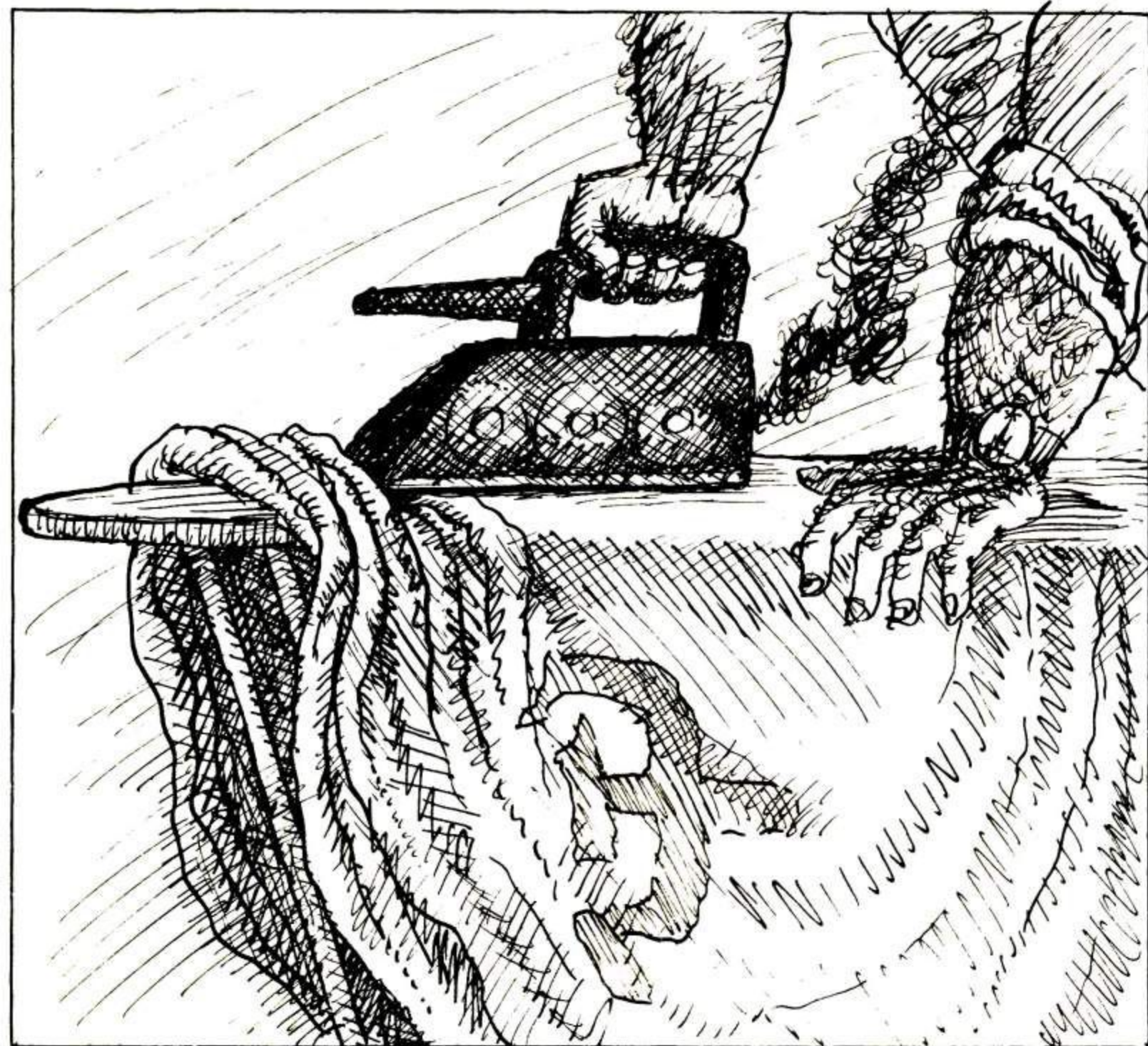

— Дозвольте і нам розділити вашу радість!..

Тіні незабutoго предка.

Уже скоро два роки, як у коридорах «Перця» періодично з'являється добряче підтоптаний чоловік із печальними очима. Щоправда, інколи ті очі бувають не печальними, а лютими. Коли вони печальні, чоловік розмовляє з нами сумовито, із зітханнями й скрушним похитуванням головою, по відношенню до нас — іще й з певним співчуттям: мовляв, ех-хе, хлопці, що ж — і ви, дивлюся, через себе не перестрибнете...

Якщо ж його візит починається під блиск очей, котрий можна порівняти з сяєвом добре нагостреної козацької шаблочки, — ми зарані готуємось: зараз навколишній простір сповниться громом добірних, майже фольклорних прокльонів, ображатися на які ми, однак, не будемо.

Бо знаємо: наш відвідувач — жертва неправової держави. А ми — перчани — мимовільні посібники цієї держави, позаяк своїми фейлетонами на його захист сприяли і сприяємо озлобленню проти цього нещасного дядька численних урядників різного калібру, для яких поняття «закон» і «право» — пусті звуки.

Хоча, якщо вдуматися, усій його біди можна було б зарадити протягом якихось двох годин — від прийняття дуже простого рішення й до дуже простого виконання більше просто б не встигло минути. Настільки це, здавалось би, дрібна — але, на наш погляд, не дріб'язкова — справа.

Започаткувалася ця справа, коли на межі присадибної ділянки подружжя сільських ветеранів їхні сусіди — люди безпардонні, не обтяжені сумнівами морального плану щодо своїх дій, зате обдаровані долею родичем-

СВІДІ ПЛЮРАЛІЗМ

ГУМОРЕСКА

Після обідньої перерви до мене підійшов бригадир тракторної бригади Мудраченко й сказав:

— Завтра у нас загальні колгоспні збори.
— Знаю, — кажу. — Обов'язково прийду.
— Та не в цьому річ. Прийду — не прийду. Справа така, що треба виступити.

— А що сталося? — дивуюся. — У нас є ніби штатні промовці. Голос народу! Павла Петровича так вихваляють, що хоч відразу став на постамент.

— Не та ситуація, — скривився Мудраченко. — Не та ситуація. Перебудова, брат. Ось така штука. Штатні оратори — не в моді. Ніхто їм не вірить.

— А я й не знав, — ніяковію.
— Чого не знав?
— Ну, що перебудова.
— Ти що?!
— Ні, я чув, але в нас як були штани, так і лишилися.

— Живуча система. Нічого не поробиш. А тепер — кінець. Тепер крайнього знайшли...

— А чому я?
— Бо ти мовчав. Нікого не хвалив. Не підтримував. Робив свою справу. Такі — в авторитеті завжди були...

— Гаразд, — погоджуюся. — Буду хвалити. А що сказати?

— Темнота, — каже Мудраченко. — Не орієнтуєшся в політиці. Відстав від часу.

— Але ж ви самі сказали...

— Що я сказав?

— Ну, що потрібно виступити.

— Сказав. Але як, як виступити?

— Звісно, як! Похвалити.

— Ні в якому разі. Не модно. Плюралізм.

Гласність. Демократія. Треба критикувати.

— Кого?

— Голову.

— Чужого?

ДОПЕКЛО!

ЩО Б РОБИВ ПІВЕНЬ, ЯКБИ НЕ РОЗВИДНИЛОСЬ!

міліціонером, — спорудили височезний паркан. Зауважимо принагідно, що на висоту різних огорож існують спеціальні норми — з тим, щоб наші славні трудівники, затіваючи спорудження парканних об'єктів, не псували один одному настрою і не позбавляли один одного належного кожному шматочка сонця.

Сусіди — позбавили. Особливо ж прикро нашому ветеранові стало від того, що родичі міліціонера затінили йому саме ту діляночку, де найкраще росла і давала найсмачніші плоди полуниця — культура, як відомо навіть журналістам, виключно сонцелюбна.

З того й почалося. Ветеран пішов по «інстанціях». Перегородом, коли, вичерпавши свої можливості й набувши печалі та люті у погляді, однак не здобувши справедливості, він прибув до «Перця», по тих же «інстанціях» пройшли і ми. Ці «інстанції» такі: сільрада, райвиконком, облвиконком. Потім знову — облвиконком, райвиконком, сільрада. І ще раз. І ще... Навч і забагато для одного паркана, чи не так? Але заковика у тім, що урядники, з якими довелося вступати у навколопарканні контакти, з одного боку, погоджувалися — навіть письмово — з тим, що міліціонерові родичі вчинили негарно, не по-сусідському, а навпаки — по-свинському, до того ж порушили відповідні норми щодо висоти огорожі,

— Свого. Нашого... Григорія Козоріза.
— Як це так?!
— Дуже просто. Мовляв, він і такий, він і сякий.
— А що сталося?
— Нічого! Час такий. Треба — і все. Дозарізу.

— Знімають? — цікавлюся.
— Звідки ти взяв?

— Ви ж самі сказали.

— Що я сказав?

— Ну, щоб критикував.

— Горе ти моє... Ну, сказав. Ну, то й що? Кого нині після критики звільняють?! Нині це модно. Отож-бо я й кажу, що треба.

— Що треба? — питаю.

— Критикувати. Це — модно, — каже Мудраченко. — Потрібно вкрай. Нині збори без критики — що обід без чарки. Людина, якої не критикують, підозріла, як турецький піддашок.

— Точно...

— Як пити дати. Тих, кого критикують, ніхто не ціпає. З цими все ясно. Чесні й принципові люди вчасно перебудувалися, не затискують, батьки демократії й дядьки плюралізму й гласності.

— Ага...

— А інших — беруть на замітку.

— Зрозумів.

— Значить, виступиш?

— Це точно, що не звільняють?

— Кого?

— Голову?

— Ні.

— На нижчу посаду переводять?

— Та ти що?

— А вгору?

— Не підсаджують.

— А мені будівельні матеріали потрібні?

— Потрібні.

— Цегла, дошки, шифер, цемент і таке інше?

— Звичайно, сам знаю, що хату будуєш...

— Ну, так ідіть та інших дурнів підшукайте. Тих, хто вже все дістав, роз'їжджає на «Жигулях» і плює на всіх із високої дзвіниці. А зі мною цей номер не пройде. У мене свій плюралізм...

проте з іншого боку — згадані урядники нічого конкретного не робили, щоб відновити справедливість і продемонструвати сільській громаді торжество права. Бо право таки ж мусить бути правом — чи йдеться, як нині кажуть, про доленосні справи, чи про звичайний паркан. І влада повинна твердо стояти на боці й сторожі права.

Отож свій перший фейлетон ми так і назвали — «Паркан і влада». Другий на цю ж тему і про той самий паркан називався інакше, але теж красиво — «Кому потрібні Ради без влади?». Ну, й були ще дві чи три невеличкі сатиричні (сатиричні! про паркан!) замітки, де ми теж таврували ганьбою як безсовісних сусідів — родичів міліціонера, так і тих високих посадових осіб, котрі, як з'ясувалося у процесі боротьби за шматочок сонця для ветерана з його полуницями, демонстративно чхають і на мораль, і на право.

Й, кінець кінцем, добилися, так би мовити, зворотного результату. «Інстанції» перестали спілкуватися з нами не лише письмово, а й усно. Ветерана вони зрештою перекаваліфікували з правдоборця на сутяжника і шкурника й сприймали його вже не інакше, як якогось недоумка, що заважає сидіти в кабінеті й дивитися на чий-небудь портрет, водночас милуючись своїм відбитком у склі. Ну, а в селі до ветерана зачастив міліціонер — не родич сусідів, а колега родича, — намагаючись виявити на його підв'ї чи в хаті сліди бодай якоїсь незаконної діяльності. Самогеноваріння, скажімо, чи — ще краще б — розкрадання народного добра. Щоправда, не знайшов. Зате довів своїми наскоками нашого підзахисного ледь не до падучої.

Ось ця парканна безвихідь і повна безсонячність у житті й змушує чоловіка періодично сідати в автобус, їхати до Києва, приходити до редакції і вже тут давати волю почуттям — залежно, як ми говорили на початку, від настрою і виразу очей: печального або лютого.

— То що ж, — сказав він останнього разу, — ви так ні біса й не можете допомогти?!

— Але ж кілька разів виступали, — нагадали ми.

— А толку?! — відказав він. — Люди в селі уже геть втратили віру у цю нашу... (тут він використав немилозвучний епітет) ...ську вла-

ду! І переконалися, що краще сидіти мовчком і нікуди не рипатися. Все одно ніхто не допоможе. Навіть ви...

Отут ми й замислилися. Навіть — ми не допоможемо? Але ж у чому повинна полягати наша допомога? І взагалі — для чого ми пишемо? Тим паче, пишемо часто на теми куди більш серйозні й вагомі, ніж отой злощасний паркан. Як мусить реалізуватися у конкретну допомогу людям те, що ми пишемо і друкуємо?

Здавалось би, справа ясна. Усе критично написане мусить реалізуватися в дії через ті ж такі відповідні органи влади. Але протягом останніх років виник дивовижний парадокс. Широкий демократичний поступ, який змів уже не одну з колишніх командно-придушувальних структур, водночас призвів до того, що наша преса перестала бути дієвою, чим ми ще недавно ой як пишалися.

Чому так сталося? Та, либонь, тому, що ті старі структури, котрі ще лишилися, ті кадри цюквачів усього живого й демократичного, які уособлюють ці структури, відчуваючи смертельну собі загрозу, зімкнулися у досить-таки міцний ланцюг, що дуже ефективно перетнув шлях від слова до діла. У них іншого виходу немає. Бо якщо колись, коли їх — тих кадрів — було, як реп'яхів на Сіркові, вони іноді дозволяли собі розкіш «вжити заходів», ба навіть покарати когось, пересадивши на трохи менш престижне місце.

Нині вони собі цього вже не можуть дозволити. І в їхніх інтересах — щоб наша держава якомога довше лишалася неправовою, а люди щоб, як висловився наш ветеран, «сиділи мовчком і не рипалися». І вони для цього роблять усе, точніше — стараються нічого не робити.

Ім вигідно, щоб преса була, мов той півень у приказці: моє діло — півняче: прокукурівав, а там хоч не розвидняйся! Що ж, півень — він півень і є. Коли б не розвиднилося, півень, мабуть, спочатку трохи подивувався б, а потім звик. І кукурікав би залюбки, як і раніше.

А нам так не хочеться. Проте, як не гадай, так буде доти, доки люди знову ж таки «сидітимуть і не рипатимуться». Якщо ж вони — чи в селі, чи у місті, на заводі чи в найбільш деспотичній колгоспно-радгоспній сфері — кожен утиск прав свого співгромадянина сприйматимуть так, наче це їх утискують і цюкують, і такі «рипнуться», і рішуче вдарять усією громадою бодай по одній ланці отого бюрократично-адміністративного ланцюга, то можна не сумніватися: ми його зрештою таки відкинемо геть. Але — тільки разом!

ІРОНІЗМИ

- Мистецтво повинне служити народу, художник — апарату.
- Якщо звільнити усіх дурнів — ні на кого буде спертися.
- Зникнення диких тварин — перша ознака дикунства людей.
- Ліс, за який можна одержати валюту, — наше багатство.
- Шкода, що немає коштів на культуру. Ми б їх швидко вклади у промисловість.
- Суцільне перевиконання планів обернулось на дефіцит товарів.
- Якби не ударна праця, то скільки б нам ще довелося розвалювати економіку.
- Де совість тих, хто не хоче на нас працювати?!
- Гроші нас не зіпсують, у нас їх нема.

м. Кіровоград.

Олександр ПЕТРЕНКО.

У КОГО БІЛЬШЕ ПРАВ!

Наш час такий: у того більше прав, Хто більше на вельможну лапу дав.

ГАЛАСУН

Про демократію, про волю галасує, А за старе безправ'я голосує.

ПРО СПОЖИВАЧА

Наш споживач, наївшись вволю ждаників, Лишився без штанів і без підштанників.

Юрій КРУГЛЯК.

ДВОМА
РЯДОЧКАМИ

Віктор СЕМЕНЯКА.

м. Полтава.

Дійшло до того, що нині у Львові серед ночі не знайдеш пляшки горілки! І, зауважте, не тому, що за теплої пори року у місті вони — ночі — короткі, й спрагли просто не встигають кваліфіковано організувати пошук. Причина такого занепаду несподівана і значно глибша.

Перед тим, як вдатися у пошуки винуватців, додаю ще одну не менш неприємну новину: дійшло також до того, що на вулицях чим далі, то все складніше вгледіти таксі, а піймати «мотор» можуть люди хіба з такою ж нервовою стійкістю, як у рибалок із Глинної Наварії, що коло Львова: відчувачи на заповітні береги весною, ті рибалки повертаються на осінь домів здичавілою забрюханою ордою, але рідко котрий може похизуватися бодай лускою, прилиплою за вухом чи до штанів.

Я нічого не хотів би більше говорити поганого за своє рідне місто, але дослідження свідчить: перший і другий приклади недосконалості львівського життя тісно пов'язані. Чим менше таксі на нічних вулицях, тим тяжче спраглим, бо як ти шукатимеш порятунку, як ніде шукати — немає машин, а отож — їхніх багажників.

Я подав цей сигнал, тривожний з точки зору обмеженого контингенту гульців і розпусників. Поза тим обмежений контингент громадян пов'язує з таксі пересування з точки А до точки Б. А слюсарю Гайдуку недавно треба було дістатися до точки З — залізничний вокзал. Леда добіг, покидавши по дорозі важкі предмети.

То що ж сталося з таксі? Відразу ж скажу, що працюють вони напрочуд добре — перевиконують. Зазирніть хоча б до паперів автотранспортного підприємства № 14601. Там порядок, не те, що у країні в цілому. Щоправда, комітет контролю міської Ради з того не дуже задоволений. Ви погляньте на накази С. Ф. Смалья, рекомендують там, отоді вам стане дещо зрозумілим.

Я захотів порозумнішати і ознайомився з творчістю директора. Скажу відразу: у нього тверда рука, лаконічний стиль, автор використовує чимало прийомів пригодницького жанру. Насамперед він мені прояснив, чому в цьому автопарку за два останні роки число машин зменшилося майже на сотню. Як не дивно, йде активний розпродаж парку. Загалом новими законами про підприємство і наказом Мінавтотрансу УРСР дозволяється продавати основні фонди, але в тому разі, коли вони мають відповідний процент

або Купуйте автомобілі у Смалья!

знос. «Волгу», наприклад, можуть реалізувати навіть вам, мій дорогий читачу. Але не поспішайте до ощадбанку. Зараз я вам поясню, чому я вас назвав дорогим. Списувати з балансу та реалізовувати працівникам галузі можна ті автомобілі, які мають пробіг... не менший за 600 тисяч кілометрів. Прикиньте, якби ви придбали такий лімузин, чи дешевим для вас (враховуючи ремонтні роботи і вартість запчастин) здавалося б життя?

Який вихід? Правильно! Або мати грубі гроші на ремонт, або обходитися без нього, купивши за дешевою ціною справний автомобіль. Більшість у Львові обирають другий варіант. І ви могли б це зробити, якби ваше прізвище було на «ко». Коганів і Кобзарів прошу не нервувати. Мова йде про те, щоб у вашому прізвищі «ко» було і на початку, і на кінці. Коротченко і Коноваленко не приймаються. Костюченко? Костюченко годиться. Але це, так би мовити, за номером. А за серією треба, щоб цього Костюченка звали Віктором Костянтиновичем і працював він заступником голови об'єднання «Львівоблагробуд».

У Львові ці умови повністю збіглися. На радіощах Віктор Костянтинович реалізував для таксопарку Смалья на 20 тисяч карбованців будівельних матеріалів. А що? Як є можливість, то якого дідька пхатися з тими матеріалами сільськими ковбанами! Ми живемо в добу перемагаючого здорового глузду. І ось Степан Федорович Смаль видає наказ, яким дозволяє продати Костюченку «Волгу», яка не пробігла й третини потрібного кілометражу. Більше того, ця машина, перебуваючи в оренді АТП-1361, підпорядкованого

«Львівоблагробуду», перед продажем зазнала такого оновлення, що кожен таксист вмер би від утіхи, якби на його автомобілі хоча б чверть того поміняли.

Начальник техвідділу В. І. Бахмутов, начальник реммайстерень Р. С. Цоба і начальник колони А. Х. Сафаров склали акт, який затвердив головний інженер Ф. С. Бучек, про те, що загнана машина мала деформований кузов, а ходовій частині «потрібен відновлюючий ремонт». Але вони мали на увазі, мабуть, інше авто, те, за кермом якого і досі сидить трудяга-таксист, бо Костюченковому авто нічого не бракує, а фахівці, що складали акти, призналися, що не бачили так яскраво описаного ними таксомотора.

Ви, мабуть, як і я, думаєте, що одна афера не завдасть такої вже шкоди «поголів'ю» таксі. Зауважу, всі ми маємо рацію. Директор АТП-14601 С. Ф. Смаль усупереч законодавству і часто без погодження з радою трудового колективу поспішував з балансу багато машин. Серед них були і такі, що не мали й року з дня випуску, що не пройшли фактично і обкатки. Взяти хоча б таксомотор з державним номером 47-09 («Волга»). Він проїхав лише 9560 кілометрів і був проданий на прохання дирекції Самбірському меблевому комбінату. Ще одна «Волга» випуску 1988-го року покотилася через гори — на завод «Електрон», що у Виноградіві на Закарпатті. До речі, офіційна підстава звучить приблизно так: лист із заводу «Електрон».

Чимало легковиків перейшло у власність приватних осіб, кооперативів, колгоспів. У тридцяти семи випадках — з грубими порушеннями існуючих правил продажу. Міська Рада, зауваживши,

що число таксомоторів тане на очах, свого часу доручила розібратися у цьому технічному феномені завідувачому відділом транспорту і зв'язку міськвиконкому С. Ю. Гаврилюку. Але той не зміг вникнути. Воно й не дивно. Як сказано у Святому Письмі, людина — істота слабка, а спокуса велика. Отож Степан Юхимович пішов за Святим Письмом і, щоб голова не боліла від розслідувань, узяв та й купив і собі «Волгу» — 70 відсотків придатності до експлуатації, або, як пише офіційний папір, при «балансовій вартості 3342 крб. недознос 2355 крб.».

Як бачите, люди не сплять. Якщо взяти до уваги, що нова «Волга» нині тягне на базарі 100 (сто) тисяч, то всяк уявить, що то ділове безсоння. Видав С. Ф. Смаль наказ і на себе. Ні, не критичний з приводу розбазарювання парку, а навпаки — купив і собі машину «з недозномом по балансу 3646 крб.» (балансова вартість 3980 крб.), яка «пробігла» лише 45 тисяч кілометрів. Фахівці кажуть, що у даному випадку рада трудового колективу, дозволивши це, порушила законодавство. Чи не тому цей наказ, як і інші з приводу подібної торгівлі, юрисконсульт не завізований.

Але бог з ним, із тим юрисконсульт. А що собі мислить генеральний директор ТВО «Львівавтотранс» І. І. Кельман? Може, він сам про це розповість і роз'яснить, чому і в його наказах простежується турбота про те ж саме: як зменшити міський парк таксомоторів. Приміром, за його наказом списано з балансу АТП-14606 машину ГАЗ-24 № 11-88 і переведено у службові. Або ще: передано з балансу того ж автопідприємства на баланс АТП-14601 «Волгу» (№ 34-70) з подальшим обов'язком обслуговувати ТВО «Львівавтотранс». Іван Іванович, який зранку дуже вболіває за скорочення числа службових автомобілів, увечері плодить їх.

А тим часом я не буду запитувати: чи все описане — тема для прокурорських розмислів? Я дам лише пораду землякам: не заходьте далеко від рідної домівки, бо, повертаючись додому, ви можете зауважити, що шпацирувати час уже не додому, а на ранкову зміну. І не дивно: всю ніч ви протьопали пішки. Якщо у нічній пустці і мигне раз чи два зелений вогник, не біжіть за ним. То, напевне, коті.

В. ПАЛЬЦУН.

м. Львів.

Мал. В. ЧМИРЬОВА

У НОГУ З ЧАСОМ

«Усі до ринку!» — гасло на роки.
Щоб заробити на суху скоринку,
Вже потяглися зранку жебраки
Від церкви
через вулицю —
до ринку...

МЕТАМОРФОЗА

Як би пересидіть на бобах?
Бо ж ціна проклята дістає:
Застрявало м'ясо у зубах,
А тепер — у горлі застряє.

СХІДНИЙ МОТИВ

Дожились ми, аксакали,
Допились ми, аксакали,

Що з пивбару позникали
Вина, пиво і... бокали.

ПРОГРАМА РІШУЧИХ ДІЙ

— Ми не будем рядитися в ризи
І новий обіцяти Едем.
Економіку виведем з кризи,
Хоч до кризи й народ доведем!

ПРОГРАМА ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ

Програми ті чимало варті —
Фінішували всі на старті.

Григорій ГАРЧЕНКО.

В'ІДЛИВІ ІСТОРІЙКИ

ПРИТЧА ПРО ТРЬОХ БРАТІВ

У такому-сякому царстві жили-були старий зі старою. І було в них три сини. Старший син розумний, середульший — хитрий і молодший — дурень.

Виросли сини і зайнялись кожен своєю справою. Старший почав хвалити царя і був почутий — цар зробив його своїм міністром. Середульший син почав ганьбити царські порядки і також був помічений. Цар, для альтернативи, зробив його міністром без портфеля. Молодший син царя не хвалив, порядків царських не ганьбив, він працював. З ранку й до пізнього вечора трудився на полі — вирощував хліб.

Чи багато минуло часу, чи мало, але від непомірної похвальби стався в царстві застій. Цар поміняв міністрів місцями. І тоді від невгамовного критиканства і сварок сталась у царстві розруха. Ніхто вже працювати не хотів, а всі тільки мітингували й сварилися. І заволодів би царством суцільний хаос, якби не молодший син: він один годував усіх — і улесливців, і критиканів.

усе витягти не можуть. Покликали внучку. Внучка міні-спідницею крутнула, презирливо сказала:

— Фі! Я за одну ніч валюти більше притягну...

І побігла до «Інтуриста» ловити «клієнтів». Робити нічого. Запросили Жучку і, щоб усе було тіп-топ, призначили сторожем. Тягнуть-потягнуть, і раптом — ревізія!

Але все обійшлося. Нестачу списали на Мишку, за халатність і втрату пильності посадили Жучку. Сидить Жучка на цепу, чекає амністії...

ЦВЯХ

Виліз цвях із черевика й хвалиться:

— Нарешті я особистістю став! Он як людина відразу ж зашквильгала... Ура-а! Тепер я на волі!

А людина зайшла до взуттєвої майстерні, зняла черевика і передала майстрові. Чоботар надів черевик на «лапку» — та як вдарить по цвяху молотком! Той і загнудся. Решта цвяхів уїдливо відзначила:

— Казали ж тобі, не висовуйся! Не послушав!

ЇЖАЧОК

Завітав їжачок до перукарні й каже:

— Поголіть мене!

Поголили. Дивиться на себе в люстерко, задоволений:

— Помолодшав! Тепер на польовій миші ожениюсь!

Леонід РИБАЛКО.

м. Полтава.

ФРАЗИ

● Ніхто не знає, де зимують раки, хоча показати може багато хто.

● Одних нагороди прикрашають, інших — видають.

● Слава тим, хто чесно зізнався у своїх злочиннях!

● Де ж ваша гордість за наше страшне минуле?!

● Перед тими, хто зробив соціалістичний вибір, вибору не було.

● Багато з тих, хто був нічим, вже позаймали тепленькі місця.

Петро ОЛЕКСАНДРЮК.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

— Ми беремо театр в оренду...

Мал. С. ФЕДЬКА

Мал. В. СОЛОНЬКА

— Де гроші?!
— Це комерційна таємниця..

ЗА ЗАКОНАМИ ВОЄННОГО ЧАСУ

продовжують жити залізничні станції Івано-Франківська, Львова та Здолбунова. Такого несподіваного висновку дійшов житель Івано-Франківська ветеран Великої Вітчизняної війни, інвалід 2-ї групи Т. М. Базлов після того, як хотів з'ясувати розклад електричок, аби ними доїхати до Києва, оскільки на цей вид транспорту має безкоштовний проїзд.

Але жодна залізнична служба такої інформації колишньому фронтовику не дала.

— Видно, вона засекречена, — заявив кореспондентові ТАП Тимофій Миколайович. — А таке, як я пам'ятаю, було тільки в роки війни. Аби розкладом не скористався ніхто із диверсантів.

ІСТОРІЯ ПОВТОРЮЄТЬСЯ?

Першого вересня 1991 року першокурсників київських технікумів очікувала історична несподіванка: їм роздали уже бували в бувальцях підручники літератури та історії, котрі, відомо, співають осанну «рідній партії» і викладають поступ рідного краю так, як це було вигідно колишнім нашим управителям. Невже київські освітяни вирішили, що історія повторюється?

ШАМΠΑНСЬКИМ — ЗАЛИЙСЯ!

Повний достаток шампанських вин сформовано у Київському палаці шлюбів. Згідно із затвердженням тут ритуалом, кожна молода пара приносить з собою пляшку й фужер. Їх завбачливо забирає мила служителька, після чого в процесі оформлення шлюбу відбувається урочистий винос наповненого фужера. Сама ж пляшка лишається у невідомості. Прості арифметичні підрахунки штаб-квартира ТАП пропонує зробити читачам.

СНИ БЕЗ СНОВИДІНЬ

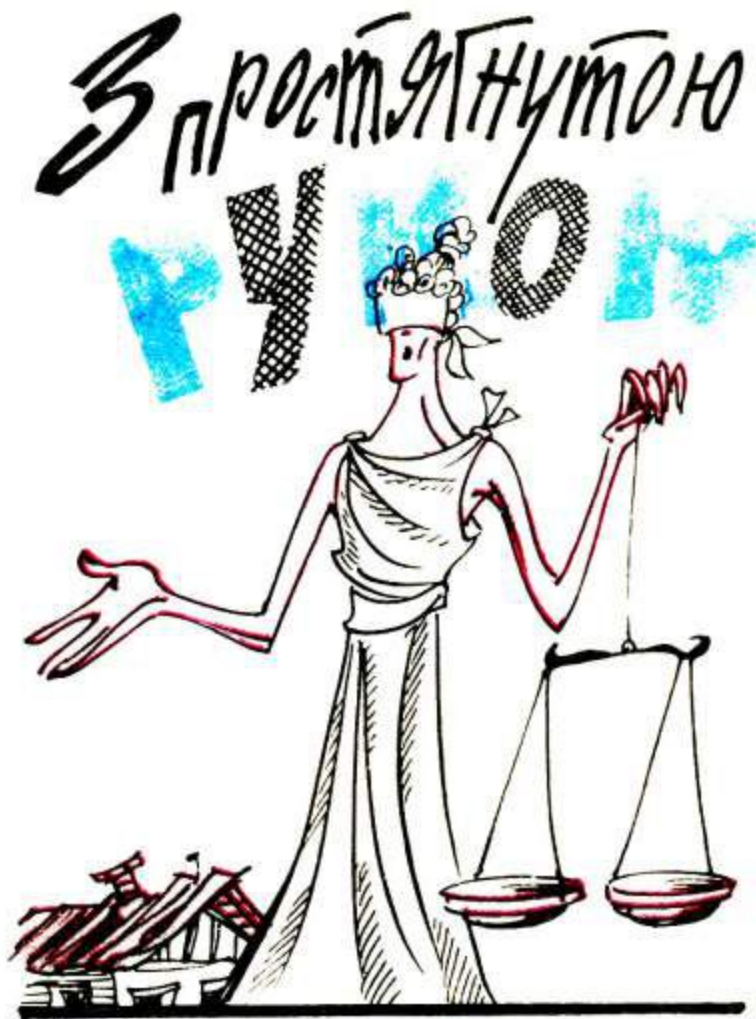
Як стало відомо з вірогідних джерел, багатьом жителям села Погребі, розташованого поряд із столичним житломасивом Тросщиною, ніколи нічого не снилося. Особливо тим, хто щодня їздить у Київ на роботу й назад автобусом маршруту 339 Броварського АТП-13209. Річ у тім, що пасажирів цього маршруту спершу везуть не в Київ, а в протилежний від нього бік, даючи гак кілометрів під 30. Обв'язавши таким кандидатом людей навкруги та навколо, аби їм нічого не снилося, броварські автобусники успішно виконують план по прибутках. А погребчани, натомлені цими щоденними автовикрутасами, вночі сплять, як підстрелені — без сновидінь.

Правда, декому з них часом сниється, що до їхнього села нарешті подовжено маршрути міських автобусів № 6 та № 98 — відповідно на п'ять та на три кілометри. Але оскільки столичні автотранспортники нічого такого роботи не збираються, подібні сні відвідують жителів приміського села з кожним роком все рідше та рідше.

Мал. В. ЧМИРЬОВА

— Рекомендую найкращий засіб проти тарганів...

від правосуддя з такої ж кімнати, тільки ще прозаїчніше — через двері.

— Що робити? — розгублено запитали служитель районної Феміди у керівників міської мерії і обласного управління юстиції.

— Ставте грати на вікна!

Порада добра. Тільки, крім загратованих кабінетів, у суді бракує ще й кімнат для свідків та потерпілих, для народних засідателів, для конвоїрів... Не вистачає трьох залів для судових засідань, нема роздягальні та буфету. Замість двох за нормою, в кабінетах працюють по четверо-п'ятеро чоловік. А обсяг роботи весь час зростає.

З райвиконкомом повідомили, що нове приміщення нарсуд одержить у порядку черги, в якій стоять різні побутові служби та організації, зокрема — перукарні... Звісно, добрим людям треба, як у пісні співається, «стричесь,

ОДНІЄЮ ДОРОГОЮ

УСМІШКА

Вони йдуть поруч. Освідчуються в почуттях.

— Ти мені подобаєшся, — сказало Село, отримавши плуга і серпа.

— Без тебе жити не можу, — говорить Місто, споживаючи хліб і ковбасу.

Дружба!

Потім почали вихвалитися:

— В мене технічний прогрес. Фабрики й заводи. Шедеври архітектури.

— А в мене первісна краса. Ліси, поля і ріки. Гордощі:

— А в нас новина. Люди святкують Великдень.

— А в нас мітинги і страйки.

Як то буває в житті, не обійшлося без суперечок.

— Ваші шедеври почорніли від сажі, яка валом валить із заводських труб.

— А ваші — з нітратами, а продукти шкідливі для здоров'я.

— То ваша хімія отруїла нам землю і води.

— Ми вам повернемо борги, — почулося з Міста. — А поки що давайте більше продуктів.

— Ой! Не тисни так, — скрикнуло Село, — ти мене в обіймах задушиш.

Отак вони разом йдуть дорогою історії. Куди? До раю чи в пекло?

Юхим БАЛАНДЮК.

м. Вінниця.

— Синочку, дай тьоті місце...

ПЕРЕЧНИЦЯ

Бої на станції Івашки

Якби вас попросили перелічити усі політично гарячі точки України, ви, мабуть, зробили б серйозний вигляд і почали...

Але скільки б не мучили ви свій мозок, даю гарантію, що однієї «гарячої точки» так і не назвете. Тож запишіть або запам'ятайте: залізнична станція Івашки під Полтавою. Тільки, будь ласка, не подумайте, що там проводяться масові мітинги та маніфестації або що одне політичне формування чинить репресії над суперниками. Ні, такі методи боротьби для Івашок на сьогоднішній день не властиві. Але за гостротою політичних баталій мають можливість спостерігати усі постійні пасажирів приміських поїздів. На перший погляд, приміщення станції Івашки — ну, коробка-коробкою. Але в наш час вона перетворилася на важливий ідеологічний плацдарм, за який ведуться напружені бої.

А почалося усе понад рік тому. Якось на стіні станційної будки з'явилася здоровезне політичне гасло, старанно вимальоване яскравою

фарбою. Таким чином, у бій вступило одне ідеологічне формування. Йому, щоправда, довелося діяти партизанськими методами, бо на подібну пропаганду ідей жодна офіційна установа дозволу не давала. Тож відпир неформальному проголошенню гасел, одним із яких було «Слава Україні», прикрашене тризубом, дали рішучий: стіну побілили. Але... За деякий час на оновленій будці визріло нове гасло, яке, в свою чергу, теж було зафарбоване. Ну, і так далі. І не можна із впевненістю сказати, на чиєму боці у даний момент тимчасова перемога. Та й не в цьому, зрештою, суть.

Хочеться сказати про інше. Будки тієї станційної зроду так ретельно не білили й не фарбували. Отож порада борцям за чистоту наших міст, селищ і сіл: якщо офіційні органи не поспішають десь із ремонтом чогось — напишіть там будь-яке гострополітичне гасло.

В. ЛИТОВЧЕНКО,
студент факультету журналістики КДУ.
Полтавська область.

Ринкові стосунки...

м. Луганськ.

В. НЕМЧЕНКО.

Кажуть, що запаси мінеральної води катастрофічно зменшуються. І під загрозою закриття вже перебувають такі світові курорти, як Трускавець та Миргород.

Проте, друже, не переживай. Може, ті запаси і справді деє безповоротно вичерпуються, але тільки не в нас у селищі Ланчин. Швидше, навпаки! Чи не з кожним днем ті запаси ще й накопичуються.

А подякувати нам за це слід керівникам Надвірнянської райсільгоспхмії. Адже це вони під вікнами наших осель сотворили відкритий склад сипучих мінеральних добрив. Отож із кожним дощиком і всмоктуються до земельки то калійні добрива, то суперфосфат, то ще якась зараза...

Коротше, з таким колободом води в природі незабаром і ми путимемо мінеральну воду зі своїх криниць чи водогону. Хоча нам би цього дуже й не хотілось. Зрештою, право на перший кухоль тієї «мінералки» мають люди і достойніші. Скажімо, ті ж керівники райсільгоспхмії...

ЖИТЕЛІ СЕЛИЩА.

Івано-Франківська область.

У мене таке враження, що серпневий пугч продовжується і досі. Постараюсь довести тобі це на прикладі.

Три місяці тому зробив я переадресування преси із міста Світловодська до селища Павлиш, куди переїхав із сім'єю на постійне проживання. Та скільки не ходжу до своєї поштової скриньки, так в ній нічого й немає — ні газет, ні журналів.

Ось тоді я і почав згадувати: з чого починали свою «народолюбну» діяльність «гекаченісти». А починали вони її з наступу на гласність — закриття більшості друкованих видань.

Правда, закриті ними газети та журнали тепер уже виходять. Тільки, цікаво, чому не доходять вони до мене? Невже місцеві зв'язкиці і досі живуть у полоні тих інструкцій та вказівок, що встигло дати ГКЧП у перші дні перевороту? Чи, може, тут спрацює щось інше — наша одвічна безвідповідальність до справи та байдужість до простих людей?..

С. МИХАЙЛИЧЕНКО.

Кіровоградська область.

Розкрий, будь ласка, комерційну таємницю: чи має валюту фабрика «Южанка» миколаївського виробничого об'єднання «Ольвія»? І якщо має, то в мене одразу виникає наступне запитання: яким робом вона її заробляє? Невже продажем за кордон трусів чоловічих (артикул 080640, модель 0-356-86)?

Повір, моя цікавість має характер далеко не святковий, а суто практичний. Оскільки я сам нещодавно став власником цього товару. І мушу попередити, що ніякої критики він не витримує. Буквально ж на другий день труси розлізлися по швах...

Але загадку для мене становить інше. Якщо ці труси йдуть на експорт, то чому щодо їх якості мовчать зарубіжні бізнесмени? Чи їм уже також нема в чому з'явитися перед своїми миколаївськими партнерами?..

Б. КОЛЕСНИК.

м. Первомайськ
Миколаївської області.

Ти, часом, не знаєш, яке покарання чекає на членів колишнього ГКЧП?

Бо ми на сільській сходці прийняли таку ухвалу: просити Верховний Суд СРСР направити їх після винесення вироку до нас у село Маньківку Білоуракинського району на перевиховання.

І всіх, хто сумнівається в суворості такого покарання, можемо твердо запевнити: життя тим заколотникам у нас раєм не буде. Оскільки роботи в місцевому радгоспі — по самі вуха, а умов для людського життя — ніяких.

Отож хай поживуть після кремлівських палат серед простого люду і поміркують, як вони жити без школи, лікарні, магазину... А ми ж, Перче, так не одне десятиліття живемо. І нікуди не тікаємо...

Не втечуть, повір нам, нікуди і ті пугчисти. Позаяк автобуси до села практично не ходять, а піхтурою далеко не забіжиш...

ЖИТЕЛІ СЕЛА.

Луганська область.

ЩО НАЙГОЛОВНІШЕ?

Хто у колгоспі найвищий начальник? Зрозуміло — голова колгоспу! Про це ж навіть малюки знають. І колишній бухгалтер колгоспу «Україна» Іваничівського району Волинської області Ніна Іллівна Козленко теж вважає, що на чільному місці у їхньому селі стоїть голова колгоспу Володимир Степанович Бадзюню.

А хто, на вашу думку, найголовніший начальник, ну, приміром, у районній прокуратурі, яка пильно стежить за неухильним дотриманням законності? Ясно ж, прокурор!.. А от Н. І. Козленко переконана, що і тут найголовнішим є В. С. Бадзюню.

Ну, а в області, в столиці України, серед тих, хто кермує сільським господарством, — хто найголовніший? «Міністр сільського господарства!» — чую відповідь. — А в області голови обласних комітетів, голова Ради колгоспів». Але Ніна Іллівна стверджує, що і там найвищим начальником є голова її рідного колгоспу «Україна» Бадзюню.

Для того, аби збагнути, чому Козленко вознесла на такий високий п'єдестал Бадзюню, нам довелося зробити невеличку ретроспективу у 1980 рік. Комунізму, обіцяного Хрущовим, ми тоді не збудували, а все ще продовжували крокувати до нього семи-мильними кроками. І по всьому перевиконували плани. У колгоспі «Україна», зокрема, успішно заготовляли силос.

Та ревізія встановила, що на папері силосу було багатенко, в гаманця керівництва від премій — тугенко, а в коров'ячих яслах — порожненько. Винних у приписках покарали. Але чомусь через... два роки. Оскільки головбух на той час звільнився, а головний зоотехнік перейшов на іншу роботу, то знайшли «стрілочника» — бухгалтера по матеріально-технічних цінностях Козленко Н. І.. Їй вліпили догану.

Козленко поскаржилася в народний контроль республіки, заодно повідомивши туди про приписки і зловживання посадових осіб колгоспу. Тодішні райсільгоспуправління, куди республіканські контролери переслали її листа, моментально наприкінці грудня 1982 року провело атестацію, внаслідок якої бухгалтер із сімнадцятирічним стажем зі швидкістю метеора вилетіла із свого крісла, на яке враз посадили іншу людину, навіть без спеціальної освіти. Тут уже, як кажуть, і їжаві було ясно, що не низький професійний рівень став причиною звільнення Козленко Н. І., на який про людське око посилалось правління. Ніну Іллівну послали на ферму обліковцем, хоча, за висновком лікарів, така робота була їй протипоказана.

Районний прокурор опротестував рішення правління.

— Якщо прокурор так наполягає, то нехай буде так, як він хоче, — спокійно відреагували правління. Рішення про переведення Козленко Н. І. обліковцем скасували, але звільнення залишили в силі. Позаяк непокірна Козленко Н. І. домогалася спра-

ведливості, то в липні 1984 року зборами уповноважених була... виключена з колгоспу. Правда, із грубим порушенням Статуту. За виключення проголосували лише кілька чоловік, але в протоколі було записано, що проголосували 269 із 270 присутніх.

Прокуратура району цю фальшивку відмінила. Правління врахувало свої тактичні помилки і до наступного виключення з колгоспу впертої «бухгалтерші» в січні 1987 року так підготувалося, що навіть стражи закону не змогли присікатись. За виключення того разу проголосувала потрібна кількість уповноважених.

Юрист Держагропрому УРСР Ружницька О. М., провідні спеціалісти КРУ Соловйова Т. В. і Фантич Я. С. дійшли висновку, що звільнення і виключення з колгоспу Козленко Н. І. ште білими нитками. Найвищий із наших аграріїв — заступник Голови Держагропрому, міністр УРСР Ткаченко О. М. особисто писав голові Волинського агропромислового комітету Кирильчуку Є. І.: «Козленко Н. І. була звільнена з посади з грубим порушенням Статуту, наказів й інших правових актів... Після звільнення не була трудовлаштована, хоч неодноразово притягалася до дисциплінарної відповідальності і виключена з колгоспу.

Враховуючи вищевказане, зобов'язую Вас: Рекомендувати загальним зборам колгоспників відновити Козленко Н. І. членом колгоспу і відмінити рішення про її звільнення».

І чого б було ще тоді голові колгоспу Бадзюню В. С. і його підручним та й не прислухатися до цих ясных, як божий день, слів. Але амбіції правління взяли гору, і за принципом «як хочу, так і верчу» нелюбого бухгалтера до рахівниці не підпустили й на гарматний постріл.

За останні чотири роки Козленко Н. І. написала десятки скарг у різні інстанції, подекують, що мало не ночувала у приймальні Президента. Але реагування на всі її чолобитні зводились лише до констатації того факту, що звільнення з роботи незаконне. У квітні минулого року Держагропром УРСР, Головне управління у справах колгоспів, президія обласної Ради колгоспів знову (укотре вже!) рекомендували колгоспним зборам розглянути питання Козленко Н. І. й поновити її на посаді бухгалтера колгоспу.

— Ви собі рекомендуйте на здоров'ячко і згадуйте про криловського kota Васька, який смачно уминав м'ясо під акомпанементом повчань кухаря, — весело сміються керівники колгоспу і райвиконкому. — Ще чотири роки тому ми ухвалили взагалі не розглядати ніяких заяв цієї сутяги.

З приводу скарг Козленко було стільки комісій-перекomisій, що ми не можемо уже встановити, хто там правий, а хто винуватий, — заявляє голова районної Ради Ніна Олександрівна Слащук. — Але ж проти Козленко настроєна вся громада, — підкидає вагомий аргумент.

В. БУЛАВКО,
спец. кор. Перця.

Волинська область.

КОНТРОЛЬ — ПЕРШ ЗА ВСЕ!

— Чого ви тутки сидите?
— Перепустки перевіряю.
— А як перепустки немає?
— То документ якийсь дасте.
— Нема.
— Та йдіть. Я й так пускаю.
— А перевірка?..
— Та пуста!..
— Чого ж ви тутки сидите?
— Перепустки перевіряю!

ПОВАЖНА ПРИЧИНА БАЄЧКА

Собака м'ясо з'їв у Чабана, А той — з ножом іде до Барана. Баран, хоча й Баран, а все ж спитав: — За що ж мене? Я ж м'яса не чіпав! — То й що, як не чіпав?! Тут річ у тім, Що друг — Собака. Друзів я не їм!

Анатолій БАБОШКІН.

м. Київ.

ОДНОФРАЗОВІ ШПРИЦИ

● Для кого курс історії ВКП(б) був коротким, а для кого-о-о...

● Фетиші радянської ідолології.

● Разом зі стахановським у країні набув широкого розмаху стаканівський рух.

● В одних золоті руки, в інших — груди.

● Коли ковдра — одна на всіх, то тепло тільки тому, хто в центрі.

● Урок короля Ліра: щоб прозріти, треба осліпнути.

● Сізіфові безробіття не загрожує.

● За такою ціною ми не те що не постоїмо, а — не вистоїмо!

● Соціалістичний плюралізм — це коли над «і» замість однієї ставлять три крапки.

● Народжений плазувати — літати не може, зате може стати птицею високого польоту.

● З уроків синтаксису: де нема узгодження, там — керування і прилягання.

● Дурень і в пустелі наламає дров.

● До слів: «Пора збирати каміння...» дехто додає: «...в пазаху!»

● Чи потрібен годинник, який показує лише майбутній час?

Анатолій БОРТНЯК.

ОДЕРЖАВ ПРЕМІЮ

Один молодик хвалиться приятелю, що отримав премію.
— І багато дали? — цікавиться той.
— На заводі сто. карбованців, а в міліції — п'ятнадцять діб.

Повідомила О. ЖУКОВА.

м. Вільнянськ
Запорізької області.

КОНВЕРТОВАНА ВАЛЮТА

— Миколо, а що це воно таке, ота конвертована валюта? — питає чоловік свого сусіда.
— Та то гроші, які дають у конвертах великим начальникам.

ХТО ДОРОЖЧИЙ!

— Мамо, я насмажила грибів, але боюся покусувати. Може перевірити їх на Сіркові?
— Та ти що? Он приїде з роботи Іван, то й даси йому.

Повідомив Д. ФЕДОРЕНКО.

м. Кривий Ріг.

НЕЗРОЗУМІЛА ХВОРОБА

— Лікарю, у мене якась дивна хвороба. Ноги

почорніли аж до самих колін, — скаржиться пацієнт — А ви їх мити пробували? — цікавиться лікар.
— А що, допомагає? — здивувався хворий.

Повідомив А. КУРМАН.

Донецька область.

МУДРЕ РІШЕННЯ

— Коли ж ви нарешті повернете борг? Не можу ж я бігати до вас у таку далечинь.
— Заспокойтеся!.. Скоро я маю переїхати жити по сусідству з вами.

ВЕЧІРНІ СУМНІВИ

— Ти чого сидиш, як бовдур?
— Та от усе думаю, що робити: вечеряти уже пізно, а снідати ще рано.

ТАКІ, БАЧТЕ, ОБСТАВИНИ...

— Колего, не можна ж весь час спати на роботі!
— Правда ваша! Клята друкарка так вистукує!

Повідомила О. КАПІТОНОВА.

м. Нововоронцовка
Херсонської області.

КОНЦЕРТИ НА МАГНІТОФОНІ З ОРГАНОМ

Мешканець братньої Брянщини А. Є. Дьогтев давно виношував кришталеву мрію посприяти розвою трьох слов'янських культур. З цією метою і заснував він кооператив «Кристалл». Але в наш час навіть найблагороднішу справу важко пробити, зберігаючи кришталеву невинність. Отож і довелося вдатися до дещо сумнівних знайомств. Втім, начальники цехів всесоюзної фірми «Свема» (м. Шостка на Сумщині) Ю. Ф. Григор'єв та В. І. Дігтяр справили враження цілком надійних партнерів. І справді, протягом двох з гаком років вони через вірних людей безперервно поставляли кооперативу (куди там централізованим поставкам!) «ліву» магнітофонну плівку і фурнітуру. Кооператори ж, відкривши підпільний цех по виготовленню магнітофонних касет, у свою чергу забезпечували цією продукцією культурного призначення інші кооперативи, студії звукозапису, молодіжні центри, розташовані в Києві, на Харківщині, Гомельщині, Брянщині, Білгородщині та в інших регіонах єдиного і непорушного. За попередніми даними, кристалівцям вдалося таким чином збути понад 300 тис. штук касет по 6—8 крб. кожна.

Пам'ятаючи про закон драматургії, згідно з яким рушниця, що висить на стіні в першому акті, в останньому обов'язково стріляє, спостережливий читач має повне право спитати: дозволяє, а коли ж грає орган, винесений у заголовок?

Тут ми повинні розчарувати спостережливого читача: йдеться не про багатоголосий музичний

інструмент орган, з наголосом на другому складі, а про відомий правоохоронний орган, втручання якого й зіпсувало новоявленим культуртрегером усю цю музику. Нині органи продовжують розслідування.

ЛАНГЕТИ ЗІ СВІЖИХ ЧЕРВІНЦІВ ІЗ ЛОКШИНОЮ (Кулінарний рецепт)

Береться шматок паперу, кулькова ручка, додається трохи фантазії.

Пишеться текст двостороннього договору — наприклад, між генеральним директором експериментально-виробничого об'єднання «Глорія» (м. Миколаїв) М. Г. Жуковським — між іншим, мешканцем м. Магадана (!) — та керівником фермерського господарства «Світанок» (с. Бузьке Вознесенського району на Миколаївщині) О. А. Ярошенком. Перепишується на машинці у двох примірниках,

приправляється фірмовими печатками й підписами. За цією угодою, О. А. Ярошенко має відвантажити енну кількість м'яса, зерна та обладнання деяким промисловим підприємствам України й Росії, а в/о «Глорія» — сплатити йому за це.

Аванси від згаданих промислових підприємств оперативно переводяться з відділення Промбудбанку в ощадбанк на особисті рахунки підставних осіб — ніби як плата за вже закуплене м'ясо й зерно. Отримані таким чином на дурничку 1 млн. 340 тис. крб. діляться між обома учасниками корпорації. Колективам підприємств, які нетерпляче оближуються в очікуванні обіцяних вирізок і окістів, галантно підноситься велика дуля з маком, контролюючим органам навішується локшина на вуха. Кінці ховаються в воду. Смачного вам!

Примітка: в ході приготування даної страви її авторам не завадить привчити особисто себе до скромної спартанської їжі. Громадянам Жуковському та Ярошенку, зокрема, це допомогло швидше адаптуватися в умовах санаторно-ку-

РУБАЇ

Немовби розтривожені рої,
З усіх трибун летять слова твої.
В них про народ ми чуємо турботу,
Але не відчуваємо її.

Ми ратуємо знов за владу Рад.
Цим переминам був би кожен рад,
Але ж вбиватися продовжує у неї,
Мов кліщ, бюрократичний апарат.

Хотіли б новоявлені «боги»,
Аби і їм святкові пироги

Ми, згорбившись, до столу подавали
Із виглядом покійного слуги.

Якщо ми знову заспіваєм: «Слався!»
(А дехто заспівати намагався),
Це буде епітафія сьогодні
На розум, що у нас іще залишався.

На все зростають ціни день при дні.
Хоча ще можна заперечить: ні,
Не все лягло на стіл дороговизни:
Людська порядність досі не в ціні!

Володимир ДУГАР.

портного режиму камери попереднього ув'язнення.

А НА ДІДЬКА ТА ХАТА?..

У Нововолинську, таки ж на Волині, з'явилася мрія... Ні, не те щоб міраж якийсь чи там сфера абстрактна, і, тим більше, не чергова легенда про світле майбутнє... «Мрія» — це кооператив, який заповзвся прикрасити рідне місто всякими корисними й гарними штучками-дрючками — кемпінг, скажімо, для гостей спорудити над тихим озером, а тихе озеро поглибити, оздобити поетичною набережною з плакучо-вербовою алеєю, ну й інші там чудеса.

Під це діло Рівненська філія кооперативного банку «Восток» радо відвалила кооперативові 30 тисяч карбованців кредиту. Але голова «Мрії» І. М. Луцюк подумав-подумав та й раптом вирішив: а на злидню мені ота «недвижимість»? Кемпінг, озеро... Сиди над тим озером пнем і обростай мохом... А Ігор Миколайович іще з дитинства був натурою непосидючою, муза далеких мандрів не давала йому спокою. А тут, як на те, і випадок підвернувся... І от голова кооперативу, втративши голову, купує три «легковушки», сяку-такую одяжину і... Невідомо, куди б він помандрував, якби його вчасно не зупинили. Втім, на той момент він уже встиг розтринькати 138 тис. крб. кооперативних грошків. Отож тепер, схоже, йому посміхається далека мандрівка за державний рахунок.

Чергові хронописці:

В. БОЙЧЕНКО —
заступник начальника відділу
Управління боротьби з розкраданням
соціалістичної власності МВС УРСР;
В. БОЙКО — спец. кор. Перця.

Мал. А. БОРДУНІСА

— У нас дуже популярна за кордоном продукція: виробляємо стружку і заганяємо за валюту...

УТОЧНЕННЯ

Наші славні бюрократи
Всьому світу довели,
Що Адам та Єва точно
Українцями були!
Адже тільки українці
Голі й босі ладні бути
І кричати на все горло,
Що в раю вони живуть.

Володимир ПЛЮВАКО.

БУЛО, ТА ЗАГУЛО

Несе у суд заяву Віка:
«В сім'ї у мене — негаразд.
Я розлюбила чоловіка,
Нехай же суд розлучить нас».

— Заждіть, — суддя питає строго, —

Чому ж набрид вам ваш Павло?
Коли виходили за нього,
В нім щось привабливе ж було?

— Ха! — від розгніваної Віки
Суддя одержав одкоша. —
Було й привабливе! Та тільки
Вже не лишилось ні гроша!

Степан ГРИЦЕНКО.

КОРИСНІ КОПАЛИНИ

— Швидше, хлопці, швидше! Заглиблюйтеся в роботу з головою! — кричить виконроб Тяпкін. — Глибше, ще глибше! О, здається, щось відкопали. Так це ж стоси цегли, якої в нашому БМУ витрачається сила-силенна — удвічі більше, ніж за кошторисом. Покопайте ще збоку... Знову відкопали? О! Та це ж підйомний кран, який ми рік шукали, а за день списали. Так, згідно з законом фізики, у природі ніщо не зникає, тільки списується. А я давно здогадувався, що на нашому майданчику є дуже цінні запаси корисних копалин — матеріалів і техніки. Ану копайте тут, посередині. Є! Стовпи якісь. Може, античного або четвертичного періоду? Ні! Та це ж пальовий фундамент, який ми три роки тому забили! Хлопці, бачите, як фундаментально ми копаємо! Якщо підійти до питання науково, то цілком зрозуміло, що коли є фундамент, то десь повинні бути і стіни. Стривайте-но, а який будинок ми зводили? Панельний? Отже, повинні бути й панелі... Є, є, рідні!.. А це що за диво? Відкопуйте

швидше! О-о-о! Наш екскаватор, який загадково зник, але цілком благополучно був списаний. Оце так знахідка! Тепер, хлопці, зовсім інша справа. Тепер ми екскаватором копати будемо. Це ж технічний прогрес! Уявляєте собі, як підвищиться продуктивність праці? Ану, Федю, сідай у кабінку, згадай, як працював екскаваторником. Та у ньому, здається, і пальне лишилося. О, завівся! Оце техніка! Тепер ми будь-який матеріал з-під землі дістанемо! Копай тут, під парканом. Глибше, глибше! Ану, чіпляй здобич ковшем. Хлопці, та це ж плити залізобетонні, причому теж списані!.. Ану, бігом на доповідь начальникові БМУ!..

— Федоре Кузьмичу, ми на будівельному майданчику списаних матеріалів і техніки тисяч на триста відкопали! Що тепер буде?

— А буде нам з вами за це... премія нічогенька за велику економію матеріальних ресурсів, — широко всміхаючись, сказав начальник.

Олег СЕІН.

ДИВНИЙ ДЕНЬ

Віктор Борисович дивився програму «Час» з чашкою вечірнього чаю в руках — не встиг досьорбати на кухні. Програма закінчилась, але в нього на душі залишилося якесь неясне почуття незадоволеності. Ніби напередодні щось пообіцяли показати і не дотримали слова. Віктор Борисович зазирнув у програму: ні, жодного відхилення від недільного розкладу не було. Почуття інформативної незаповненості викликало апетит, і він знову пішов на кухню. Повечеряв ще раз. Це трохи вгамувало занепокоєність. Але не зовсім. І трохи пізніше він ввімкнув телевізор знову. По республіканській програмі передавали «Вечірні новини». Слухав і дивився уважно. І знову ніякого задоволення. Ніби прожив день у темному лантусі, відрізаний від усього світу. І до нього не долетіла бодай дрібненька новина.

На кухню не пішов. Скільки можна?! Вирішив на сон грядущий погортати газети. Там теж ні на чому було зупинитися. Віктор Борисович занудьгував. Невідомо чому. Тобто у найтемніший і найрозпачливіший спосіб. Бо коли ясно — можна миритися, все піддається регулюванню розумом.

З наростаючим почуттям тривоги від нерозуміння і нерозуміння від тривоги він уклався в ліжку. Щоб попередити можливі

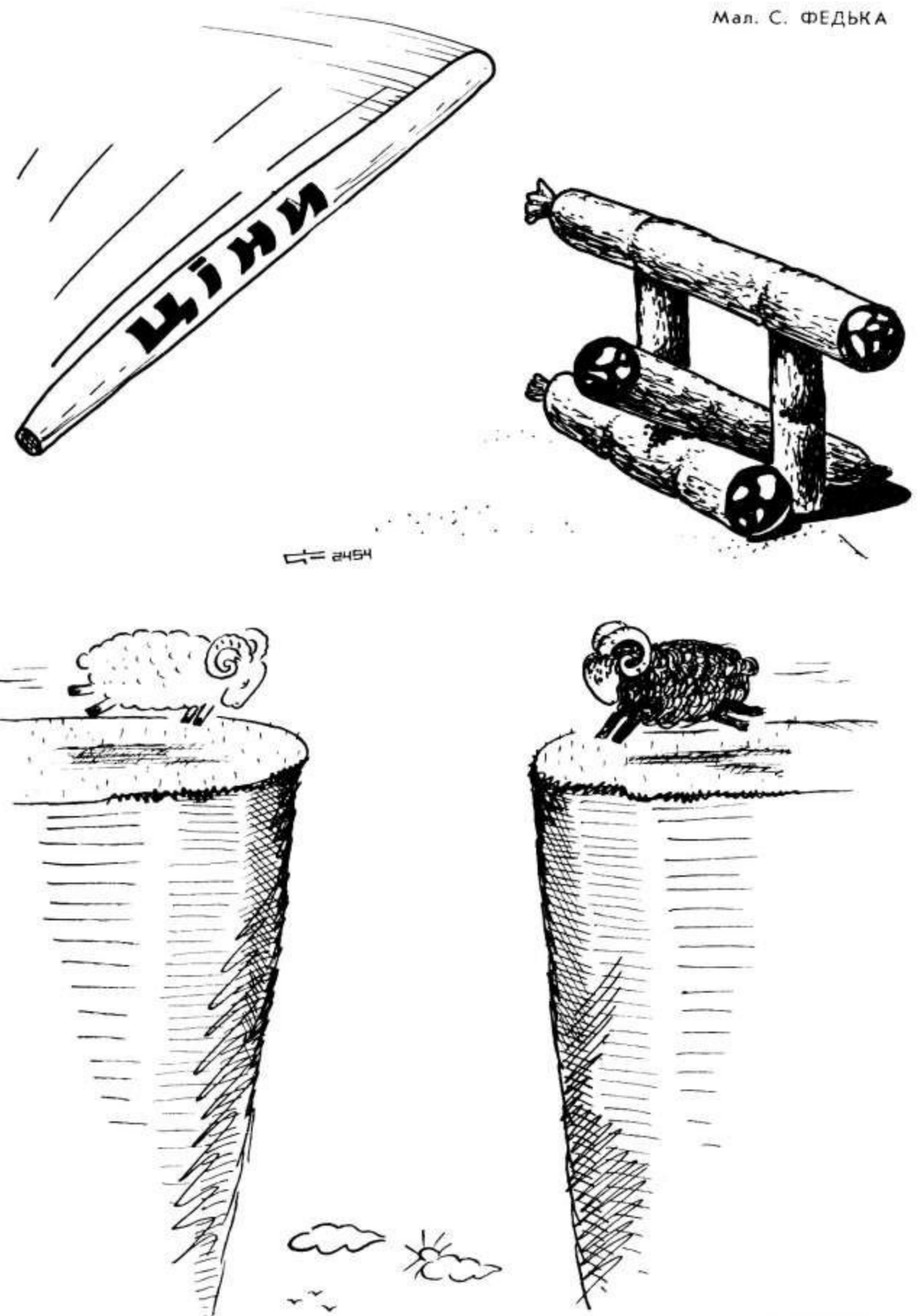
претензії, буркнув дружині, що він ще послухає приймач. І якщо вона хоче спати, то хай лягає на дивані. «Забугорні» голоси теж передавали казна-що: культурні програми, серіал для тих, хто цікавиться сексуальними збоченнями, музику тощо. Віктор Борисович втомився слухати, зменшив гучність і, нарешті, поставив питання прямо: чого тобі, власне, не вистачає? Він марудився подумки вже з півгодини, коли дружина вві сні, повертаючись з боку на бік, зачепила рукою нічник, і він глухо гупнув об підлогу, встелену килимком. І тут його осяяло: трагічних новин не було! Ось чого не вистачає! То щодня щось та підкидають, а тут як урвалося. А воно ж зникаєш... І коли ніде нічого не згоріло, не вибухнуло, не прорвало, не розбилося, не отруїлось, не втопилось, то не можеш заснути.

Знайдене пояснення заспокоїло. Але ненадовго. І Віктор Борисович схопився з ліжка. Вразила думка: якщо цього не трапилося сьогодні, то коли? Завтра?

Нарешті він втомився битися над загадками інформаційного моря і, прийнявши снодійну пігулку, мирно заснув.

Павло СТОРОЖЕНКО.

м. Полтава.

Мал. І. ТУРУЧКА

ІРОНІЧНІ ФРАЗИ

● Добре, що по дорозі до світлого майбутнього ми вступили у застій, бо невідомо, куди б зайшли.

● Молодим у нас скрізь дорога. Але найохочіше вирушають за кордон.

Волинська область.

Василь СОПРОНЮК.

ДІАЛОГИ

ВЕЗУЧИЙ

— Гришо, ти куштував коли-небудь ананаси?

— Ні.

— А кокосові горіхи?

— Ні.

— А ікру?

— Тільки кабачкову.

— Ну, ти даєш! А чеське пиво?

— Ні разу.

— Везучий ти! Як я тобі заздрю!

А мені ось довелося одного разу все це скуштувати, а тепер і життя не в радість!

УМОВИВ

— Петровичу, я чув, у тебе день народження? Вітаю!

— Дякую, Миколо Гавриловичу!

— Великого тобі щастя, міцного здоров'я і довгих років життя!

— Дякую!

— І щоб на роботі ти завжди досягав великих успіхів!

— Дякую.

— Ну і, звичайно, сімейного благополуччя, щоб з жінкою не сварилися і діти росли міцними і здоровими.

— Дуже вдячний!

— А головне, щоб своїх товаришів ніколи не забував!

— Дякую, Миколо Гавриловичу, дякую! Не чекав... Ви мене так зворушили, я не знаходжу слів...

— Ну що ти, Петровичу, які слова?! Я все це побажав від щирого серця, мені нічого не потрібно. Ну, можеш дати п'ятірку, якщо для старого друга не шкода, або — згода, умовив — давай червінець...

Олександр ПЕРЛЮК.

Про кмітливу Брехунівку
Слава йде в усі кінці:
Стрінеш бабу, стрінеш дівку —
Всі від роду брехунці.

Йдеш від хати і до хати —
Брехунці і батько, й мати,
Син, онук, сестра і брат,
Кум, кума, невістка, сват,
Дядько, дядина, свояк,
Тесть, і дідер, і шуряк,
Свекор, теща і зовиця,
І свекруха, і вдовиця,
Зять і небіж, і небога,
І дитятко босоніге,
І прабаба, й свий дід —
Так без винятку весь рід
Тим розвішуєть, хто слуха,
Геть усім «лапшу» на вуха.
Час там весело проходить,
То свиня курчат приводить,
То живе корова в річці,
А соми — в хліві у клітці,
То бугай літає в хмарі,
То орла пасуть в отарі,
А бобри співають: «Ква!» —
В Брехунівці все бува.

В знаменитій Брехунівці,
Де пасуться кози й вівці,
І по щоріку жито жали,
І по сей день ще не знали,
Що на зірці Брехенік,
Де космічні річка, ліс,
І квітки, і камінці,
Теж є іксобрехунці.
Там у них свої примовки,
Анекдоти й скормовки,
Забавлянки і лічилки,
Прозивалки і дражнилки,
Приповідки і байки,
І загадки, і казки.
Тим розвішують, хто слуха,
Іклапшу на іксовуха.
А сьогодні в Брехунівці
Сполошилися кози й вівці,
Шум вчинився, гам вчинився —
На майдані приземлився
Невідомий зореліт.
Всі кричать йому: «Привіт!»

І виходять на майдан
До здивованих землян
Трійця красенів казкових,

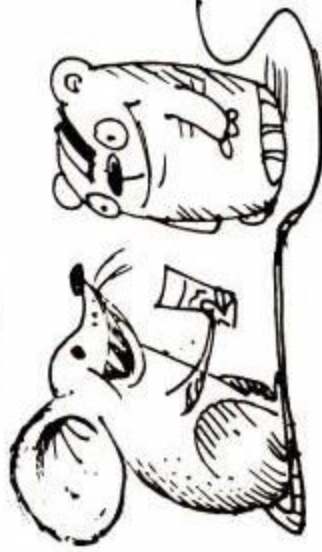
Білочубих, білобрових,
Трійця іксоняків
Із небачених світів.

Хто сказав, що не готові
До контакту на селі?
Вже хліб-сіль на рушникові
Виплив, наче з-під землі.
Де знайшлися столи і лави,
Скатерки та різні страви:
— Пригощайтесь, любі друзі
З голубої Брехенік!
Щоб в космічному союзі
Наш зв'язок міцнів і ріс.

А як вшкварили музики —
Чобітки і черевики
Йшли в ламбаду і голак.
Три іксяни не дрімали,
Як уміли, танцювали
І усім відповідали
На питання:
— Що? Де? Як?

МРІЯЛА МИШКА

Взимку під пічкою —
Кіт найчорніший!
Темної ночі —
Звір найстрашніший.
Мріяла мишка:
«Яка красота —
Білого мати
В хаті коті!»

КОНЮХ І СЛОНЮХ

В дідуся Тимоша —
Сім конячок
І лоша!
Дід працює на конюшні
Конюхом.
А я скоро підросту —
Працювати теж піду.
Тільки я — до зоопарку
Слоноухом!

Валентина БОНДАРЕНКО.

БРЕХУНІВКА Й БРЕХЕНІК

Казка

Потім старший мовив радо:
— Дорога земна громадо,
А тепер давайте вам
Я три загадки задам.
Хто второплає хуткіше
І прибореше цікавіше,
Ті отримають путівки
В Брехенік із Брехунівки.
Просим відповідь шукати —
Перше диво відгадати:
— Де ріки між оселями течуть,
А спраглі люди воду з них не п'ють?

Зразу чути біля столу
П'ятикласника Миколу:
— Це у нас на Україні —
У степу й на полонині —
Всякі фабрики й заводи
Наробили рікам шкоди.
Ллють у них усяку труту,
Ще й стриножили Славуту:
Греблі скрізь понаростали,
Що й моря позацітали!

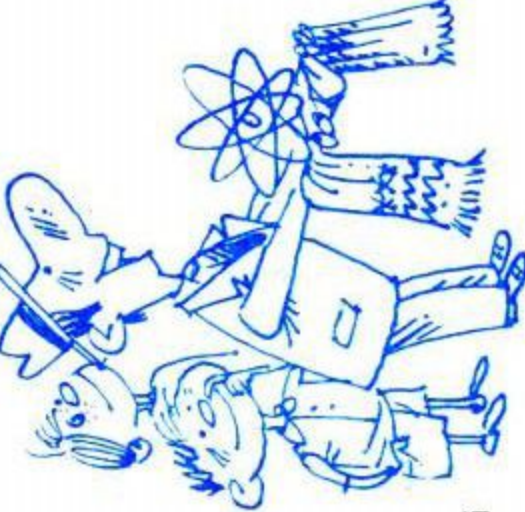
Усміхаються іксяни:
— Ну й вигадують земляни!
Скрізь ми в космосі бували,
А такого не чували,
Бо ніде нема народу,
Щоб робив собі на шкоду. —
Сміх їх радісний бере:
— Ну й Миколка!
Ну і бре...!

Просим ще поміжувати —
Друге диво відгадати:
— Де спілі груші й яблука висять,
А люди їх голодні не їдять?

Підійшов до них Тарас:
— Це, шановні, теж у нас.
Це чорнобильські сади —
Свідки нашої біди.
Тут, народжений диктатором,
Все вбиває смертельний атом,

Все заражено навкруг:
Поле, ліс, і сад, і луг...

Розсміялися іксяни:
— Ну й фантасти ці земляни!
Ми весь Всесвіт повищали,
А такого не стрічали,
Бо ніде нема народу,
Щоб робив собі на шкоду. —
Дружний регіт їх бере:
— Ну й Тарасик! Ну і бре...!

І свекруха, і вдовиця,
Зять і небіж, і небога,
І дитятко босоніге,
І прабаба, й батько, й мати —
Всіх не перерахувати,
Що кричали хором вслід:
— Зорельоте, не барися!
— Зорельоте, повернися!
Ждемо на твій новий приліт!

Олег ГОЛОВКО.

По нім свиню впізнаєш
Буває.
З Д — онуків
Доглядає.

ЗАГАДКИ
ПЕРЧЕНЯТКА

[Рило — крило].

[Лід — дід].

Василь КРАВЧУК.

Як весна приходить, городина сходить,
Всі на мене чекають.
А в осінню пору звозять збіжжя до двору
Та від мене ховають.

(Дош).
Марія ЧЕПУРНА.

Анатолій Васенко

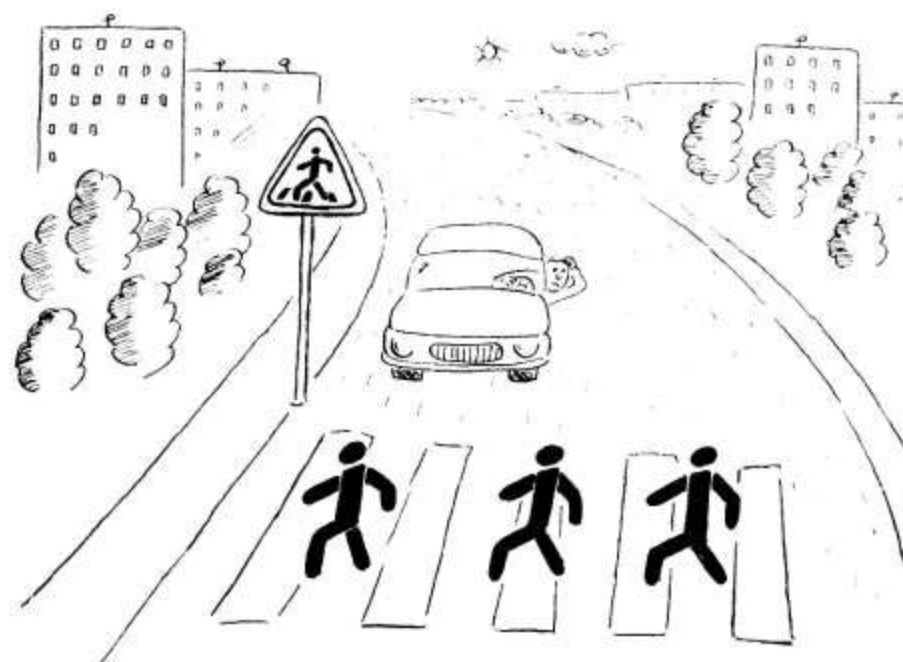
ЯК ЧОРНОЛАПЕНКО ЗОВКА ВПІЙМАВ

Мал. С. ФЕДЬКА

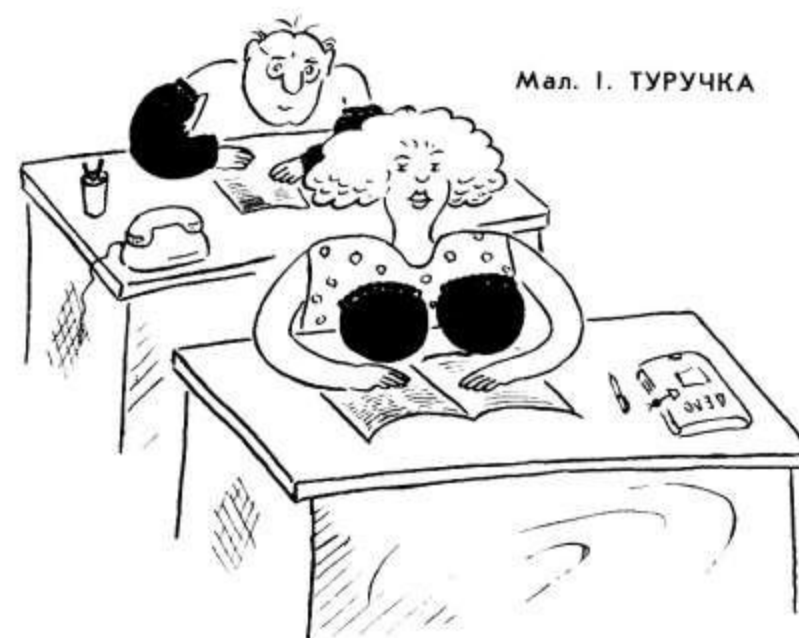

Мал. І. ТУРУЧКА

Мал. С. ФЕДЬКА

Мал. О. КОНОВАЛЕНКА

Мал. І. ТУРУЧКА

«У мене є свідок, що я в той вечір не був п'яний, хоч біля мене і найшли дето біля сто грамів горілки».

«Вроді проводили ремонт, ставили другі стовпи, а телефон переконливо мовчить».

«Никончук не майстер, а відмінний п'яниця».

«Допоможіть знайти вихід з лабіринтів нашої справедливості».

«Поможіть моєму горю якого я добиваюсь чотири годи і ніяк не добюся».

[3 листів до редакції].

Зібрала Л. ЛЮДМИЛКІНА.

«За збирання врожаю в цьому році ми дали механізаторам по кілограму зерна, а людям по півкілограма».

[3 виступу голови колгоспу по радіо].

«У фото ви можете збільшити свою семью».

[3 оголошення біля фотоательє].

«На фабрике разработаны мероприятия по затоплению жилых и административных зданий во время ливневых дождей».

[3 доповіді].

Надіслала Л. РИШКЕВИЧ.

«Не покупайте продуктов и неизвесных лиц».

[Із пам'ятки туристу у вагоні поїзда № 61 «Москва — Знам'янка»].

Надіслали І. ГОЛУБ, С. ГОРІЛИЙ

ВІСНИК З ПЕРЦЕМ

— Як не хотів вмирати він, їй-богу, Учора загорнули як змогли.

А. К. з Кривого Рога.
— Видно, через те й не хотів... Невже не можна було по-людському?

Не смій ніколи у криницю
Ані плювати, ні смітити,
Бо ще колись ти цю водицю
Сам, як прийдеться, будеш пити.
(Це відома приказка народна, яку я подав у віршованім вигляді).

М. Ю. з Вінниччини.
— Відразу видно, що Ви любитель. Професіонал з цього зробив би віршований роман.

Що не кажіть, та будемо відверті: Рятують не фортеці, а кущі. Не розум і не Бог ведуть від смерті, а звичайнісінькі борщі.

І. Ж. з Борисполя.

— Але, повірте, поезією на борщ не заробиш!

Розмовляють Яків з сином (А дружина слухає):
— Чому, тату, коли дурень думає, Потилицю чуває.
— А як думає розумний, Лоба потерає.
Яків чуває потилицю:
— А біс його знає.

А. І. з Вінниччини.
— Прочитали і дружно потерли потилиці. А потім почухали один одному лоба.

ЗУБИЛО-ХВАЛЬКО
Перерубав заліза скільки, труб, Хоч маю лиш один, один лиш зуб.

І. П. з Полтавщини.
— Е, не кажіть. Маючи такого зуба, і ви хвалилися б!

Серед усіх наших працівників Шоле був якийсь дивний — не любив нарад. Тому ми ніколи не запрошували його на обговорення наших виробничих питань. Якось сидимо, сперечаємося, обмінюємося думками. Раптом заходить Шоле і чи не з порога каже:

— Сидіть собі, сидіть! А час сьогодні змінився!..

Ми йому, певна річ, не дали й договорити:

— Не заважайте, Шоле! Ідіть, працюйте!..

Наступного тижня, як завжди, сидимо, радимося. Знову Шоле з'явився на порозі:

— Сидіть, сидіть собі!.. Балакайте...

Усі почали сміятися. Але дехто з нас забав дізнатися, що Шоле має на увазі. І перші ж відкриття виявилися для багатьох із нас жахливими. Ми дізнали-

НАША ВІТАЛЬНЯ

Бора ОЛЯЛИЧ (Югославія)

ДИВАК ТА РОЗУМНІ

ся, що, поки ми на нарадах засідаємо, Шоле продає квіти з клумби підприємства. Ми були здивовані, коли стало відомо, що Шоле після нарад заходить до зали, швидко збирає наші доповіді та відносить до пункту вторсировини. Але найбільше нас вразило те, що, як з'ясувалося, хлопці, які миють

кожного дня наші автомобілі, працюють у Шоле! Крім того, Шоле продавав яблука з саду нашої установи!..

Коли ми усе це узагальнили, то нам очі відкрилися. Ми зрозуміли: Шоле — один із головних підприємців нашої округи. Взагалі, він сам нам це довів за декілька днів, коли під час нашої чергової наради знову зайшов до зали та проголосив:

— Продовжуйте, ви мені не заважаєте! Та коли закінчите, нехай хто-небудь із вас підійде до мене і укладе угоду на оренду цієї зали. Із учорашнього дня я власник нашого підприємства, а також цієї зали, де ви проводите майже весь свій робочий час...

Переклав О. КРОТКОВ.

Головний редактор
Ю. ПРОКОПЕНКО.

Редакційна колегія:

В. БОЙКО,
В. БОНДАРЕНКО,
А. ВАСИЛЕНКО,
П. ГЛАЗОВИЙ,
В. ЗЕЛІНСЬКИЙ
(головний художник),
Ю. ІЩЕНКО
(відповідальний секретар),
Д. МОЛЯКЕВИЧ,
М. ПРУДИК,
І. СОЧИВЕЦЬ,
В. ЧЕПІГА
(заступник головного редактора).

Засновник — видавництво
«Радянська Україна».

Співвидавці:
видавництво
«Радянська Україна»,
редакція журналу «Перець».

Зареєстровано
Держкомітетом УРСР по пресі.
Свідоцтво № 140.

Журнал «Перець» № 19 (1349)
(на українському мові)
Видавництво «Радянська Україна».

Здано до набору 02.09.91.
Підписано до друку 25.09.91.
Формат 70×108/8. Папір офсетний № 2.
Офсетний друк. 2,8 умовн.-друку. арк.
14 умовн. фарб.-відб. 4,1 обл.-вид. арк.
Тираж 1083500 прим. Зам. 01100191.
Ціна 50 к. (для передплатників — 40 к.)

С Журнал «Перець» 1991 р.

Видається з січня 1927 року.
Виходить двічі на місяць.

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.

Телефони:
приймальні 441-82-14,
відділу листів та скарг
441-89-38, 441-89-15,
художнього відділу 441-89-11.

Адрес редакції:
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.

Для телеграм: Київ Перець.

Рукописи не повертаються.
Передруковуючи із журналу матеріали,
треба обов'язково посилатись
на «Перець».

Журнальний комплекс
видавництва «Радянська Україна»,
252146, Київ-146, вул. Героїв космосу, 6.
Журнальний комплекс
видавництва «Радянська Україна»,
252146, Київ-146, вул. Героїв космосу, 6.

Теми малюнків цього номера
придумали: В. Адамович, А. Васи-
ленко, Р. Друкман, Ю. Іщенко,
О. Коноваленко, В. Космилін,
О. Кохан, Л. Телятников, І. Туручко,
С. Федько.

Діти й тварини Америки

Органічно й одразу включитися, швидко влитися в стрімкий потік американського життя для неофіта так само неможливо, як і поглотитися в Новому Світі радянською електро-бритвою: і вилка, і напруга в мережі — зовсім інші.

Так само, як і напруга життя тут — значно вища за нашу. Приміром, звичні для нас 24-денні (а у педагогів — аж 48 днів) відпустки американці розглядають, як непотрібну й навіть шкідливу надмірність. Тут відпочивають 10—12 днів на рік. Чому так мало? З різних причин.

Лікар-кардіолог Ілля Генін (мій колишній студент) пояснює: «Адже на час відпустки я маю передати своїх хворих колезі. А як той колега занадто сподобається моїм пацієнтам?! І вони не повернуться до мене?»

Інший знайомий, посміхаючись, сказав: «Я — людина скромна. І мене цілком задовольняє тижневий відпочинок на Багамах. Задовольняє навіть більше, ніж три тижні — у профспілкового будинку відпочинку, приміром, у Ворзелі».

Втім, більшість моїх друзів, як і в «першому житті», залюбки відпочивають у лісі, в горах, поставивши намет біля річки й готуючи їжу на багатті. Разом із дітьми й навіть онуками.

Так ось про дітей. В Америці до них ставляться ідеально. Коли в магазині дитина торкне чи навіть розвалить піраміду ананасів, вітрину з помідорами або помаранчами, продавець (уявіть собі!) не лаятиметься, навіть не дорікатиме. А що ж він зробить? А він, посміхнувшись, швидко і вправно ліквідує наслідки «катастрофи» і ще, можливо, подарує маленькому винуватцеві якийсь смачний фрукт.

У музеях школярки розкуто і вільно сидять перед картинами просто на підлозі й слухають розповідь екскурсовода або вчителя. І хорошого екскурсовода обов'язково нагороджують оплесками.

А в залах нью-йоркського Метрополітен-музею я бачив і дорослих, що сиділи на мармуровій підлозі (підте-ливши якусь одежку): щось занотували, замальовували...

Тут-таки милувалася античною статуєю молода мати з немовлям, яке вона спокійно везла в колясці. І ніхто не виявляв незадоволення. Навіть тоді, коли немовля занадто голосно висловлювало свої враження від мистецтва...

Квиток до Метрополітен-музею коштує шість доларів. Сума, як подивитися з нашої країни, досить солідна.

Та коли отих шести доларів у вас нема, можна сплатити лише три. Чи навіть один. Якщо немає і одного — й так пустять...

ІЗ ЩОДЕННИКА ГУМОРИСТА

Щоранку на вуличних перехрестях чергують «волонтери» — пенсіонери в яскраво-червоних чи оранжевих камі-зельках (на зразок тих, що вдягають наші шляховики). Вони дбайливо переводять через дорогу маленьких школярчиків, слідкуючи за їхньою безпекою в транспортній віхолі. І робиться це звичайно, як то кажуть, на громадських засадах.

Взагалі добродійність у США дуже розвинена: чергування в лікарнях біля тяжко хворих, донорство, догляд за психічно відсталими дітьми тощо. Не лише мільйонери, а й громадяни середнього добробуту жертвують певні суми на освіту, медицину, мистецтво.

І в той же час мій знайомий професор-фізіолог, аби відзначити народження давно жаданої онуки, приніс до лабораторії... кілька карамельок й символічно почастував колег. Ні, він не був скнарою. Просто — одна з рис американської вдачі.

Грошей тут ніхто не розтринькує. Адже, приміром, за навчання в Принстонському університеті студентів треба щороку сплачувати 15—18 тисяч доларів. Щоправда, у декого є меценати (або спонсори, говорячи по-сучасному). А за кращих своїх випускників перші рік-два інколи платять школа.

І студентство тут — не тільки мо-лодь. Бо кожний третій фахівець (інженер, фізик, будівельник тощо) щороку «бере» в університеті якийсь курс: аби не відстати від новітніх досягнень своєї науки.

...А тепер — трохи про тварин. Вони в Америці — скрізь! Білочка (сірі й чорні) буквально заповнили міські парки. А на зелених територіях Пенсільванського та Принстонського університетів білки за чисельністю, здається, давно перевершили студентів.

Поблизу Філадельфії мій приятель Алік (інженер-будівельник і досвідчений водій) не встиг вчасно загальмувати, й під колеса його авто потрапив сунс. Невимовно мерзотні запахи заповнили шосе. Не кажучи вже про салон нашої машини. Довелось на авторемонтній станції... змінити колеса. Це, виявляється, швидше й дешевше, ніж дезодорація скатів.

Коли повертаємось увечері додому, в світлі фар на галявині за двоповерховим будинком весело стрибають зайці й дикі кролі.

Пластмасові мішки зі сміттям (їх вранці забере машина) доводиться вклатати у спеціальні баки. Аби

численні сноти вночі не роздирали ті мішки зубами й гострими пазурями.

А в самому центрі Філадельфії, по берегах Скукеля (притока Делавера) спокійно походжають величезні канадські гуси. І ніхто не зазіхає на їхнє життя.

На шосе часто зустрічаються щити: «Обережно, олені!», «Увага, зайці!», «Обережно, дикі кози!..»

А ось табличка «Обережно, у дворі — злий собака!» мені не трапилась на очі жодного разу. Бо, по-перше, американські садиби, як правило, не обносять парканами: отож нема де повісити оту табличку! А по-друге, тутешні собаки — дуже миролюбні й приязні. А коли якась і побіжить за вами, весело гавкаючи, то це — виключно з бажання познайомитися, поспілкуватися...

Втім, інколи паркани все ж таки є: якщо біля будинку споруджено басейн. Така загорожа оберігає малих дітей: щоб не впали у воду.

У маленьких містечках, як і в нас, біля кожного будинку — своя поштова скринька на стовпчику. Зроблені скриньки досить вигадливо: у формі старовинного диліжанса, собачої будки, шпаківні тощо. Щоденна пошта в американців — досить солідна. Навіть у тих, які не схильні до надмірного листування. Та в більшості конвертів — рахунки з магазинів, нагадування про різні сплати й рекламні видання. Інколи приходять навіть пакети зі зразками продукції, приміром, кондитерської фірми. Таке смачне «поштове відправлення» надсилається, звичайно, безкоштовно: реклама! На радість малюкам...

Остання неділя жовтня: відзначається свято Халувін — День усіх чортів. Це веселе свято — відгомін язических часів. Усі садиби прикрашено чудернацькими фігурами відьом та лісовиків, гарбузами з вирізаними на них смішними фізіономіями.

Цього дня діти мають право посту-кати до будь-якої квартири, жартливо наспівуючи щось на зразок: «Відкупіться, бо зробимо капость!». І їм виносять цукерки, фрукти, іграшки... Ви, звичайно, згадали наші українські колядки?

Та інколи «колядники» кидають на стіни й у вікна будинків свіжі й не дуже свіжі курячі яйця (яка безгосподарність!) чи помідори. А в школах учні мажуть одне одного рідким милом для гоління чи варенням. Найбільш «вигадливі» вживають і рідину для... знищення волосся. Тому обережні й передбачливі того дня до школи не йдуть...

Юрій ШАНІН.

ОЙ У ДОМІ — ЯК В ДУРДОМІ...

Мал. О. КОХАНА

